

O poletnem času naredi ta gliva na krompirjevcu znane črnorujave maroge, po katerih se potem zasejavke ali semena (spore) razvijajo in zorijo.

Ta glivična semena se mnogokrat v taki obilici in množini nahajajo, da jedna jedina rastlina, kakor so števje in računi pokazali, po 20—30 milijonov takih semenskih zrn ali spor na sebi nosi. Ta zrna padejo potem na zemljo in deževnica jih splavi do krompirjevih gomoljev, na katerih pozneje kalijo.

Kalivne nitke proderó gomoljevo lupino in naredé pod njimi gosto glivično tkanino. Vsled tega postane gomolj bolen, t. j. dobi rujave maroge, grdi okus in začne gnjiti.

K sreči pa ima zemlja lastnost, da imenovane glive v mnogem številu na se drži in deluje tukaj tako, kakor kako tenko precejavno sito. Tedaj je le treba okoli gomoljev tako visok prsten nasip nasuti, da ta semenska zrna ali celo ne ali pa vsaj v prav malem številu do gomoljev prodirati morejo.

Taka prstena plast je toraj poglavitna stvar varovalnega ogrebanja.

Drugi imenitni del tega varstva pa je polaganje na zemljo krompirjeve metenice.

Vendar pa poslednje ni ravno v primeri z globoko prsteno odejo tolike važnosti, da si ima tudi bistvene koristi v sebi. S tem, da se metenica na tla položi, se zabrani, da voda ob steblih v zemljo ne vdira, s tem se pa sporam ali glivičnemu semenu zabrani pot do krompirjevih gomoljev. In če metenica čez bližnjo brazdo navzdol visi, se manj glivičnega semena na nasute prstne grebene zatrosi, kakor pa bi se jih zatrosilo, ko bi steblo ravno po konci stala.

Poslednja okoliščina pride, posebno o deževnem vremenu, zelo v račun. Deževne kaplje vjamejo posamezna zrna glivičnega semena, ko pa je tako zrno enkrat v kaplji, ne more več iz nje priti, ampak mora tjekaj, kamor ga kaplja pelje.

Iz te opazke pa sledi, da o deževnem vremenu zrna glivičnega semena ali spore z deževnimi kapljami navpik doli padajo, kar jih ne poteče po steblih v zemljo, kar pa poprečna lega stebel zabranuje.

Pri suhem vremenu letajo glivične spore prosto okoli po zraku in se bolj enakomerno po tleh raztrosijo, na metenični legi pri tem ni dosti ležče. Ako pa pomislimo, da se pri deževnem vremenu dosti več glivičnih spor od plodišča loči, kakor o suhem vremenu in da spore le o deževnem vremenu do gomoljev priti morejo, tako bomo spoznali, da je poprečna lega krompirjeve metenice, ki čez sosednjo brazdo prek visi, bistvene važnosti. Vendar pa ostane debelost prstne odeje vedno še poglavitna stvar.

Kako se napravi ognjavarna pomaža.

Za lesenino pri poslopih je dostikrat potrebno, da se kolikor mogoče ognjavarna naredi. Na drugi strani pa je zopet treba gledati na potroške, da ti preveliki ne postanejo.

Taka maža se naredi iz sledečih postojbin: vzame se dvajset delov na drobno v prah stolčene steklovine, 20 delov ravno tako stolčene porcelana, 20 delov praha iz peščenega kamna, 10 delov gašenega apna in 30 delov vodne steklovine, kakoršne se dobiva v štacuni na prodaj.

Trde postojbine v prah stolčene se skozi sito presejejo, potem z vodo pomočijo in slednjič z voduim steklom pomešajo.

Vse vkup čini potem sirupu podobno mažo, s katero se potem lesenina maže. Pridjati se ji more tudi še ktero barvilo, tako, da je les s to mažo pomazan tudi zajedno pobarvan.

Dvakratna pomažba je zadostivna. Drugokrat se sme še le 6 ur po prvem pomazauji, zopet mazati. Tudi železnine se smejo s to mažo pomazati, da se jih rija ne prime.

Sejmi. 22. jun. sv. Jurij pri Celji, Cerkevjak, Sevnica, Šoštanj, 25. jun. sv. Jurij pri Vranskem, Konjice, Podsreda, sv. Janž na Dravskem polji, sv. Lenart v Slov. goricah, Črmožiše, Laško, 26. jun. sv. Križ na Murskem polji, Cmurek, 27. jun. sv. Lovrenc na Dravskem polji, 28. jun. Gradec, 29. Gomilica, 30. jun. Gornja Radgona, Reichenburg, Zreče, Trnovci, Spod. Polskava.

Dopisi.

Iz Ptujja. (Volitve v okrajni zastop) Po oglih nahajajo se oznanila, da zboruje 19. t. m. zvečer ptujski „fortšritverein“. To društvo nas sicer malo briga, ker gospodje, kakor so Pisk, Hinterič, mladi Rodošegg, po božji milosti pisač, in Bratanič, dobrotnik vseh tistih, ki potrebujejo nujno denarja, „štimoni Šulfink“ in drugi taki ljudje sveta ne prevrnejo. Toda takrat bodo se tudi o volitvah v ptujski okrajni zastop pogovarjali in nameravajo nek odbor izvoliti, kateremu bode delati priprave za bodoče volitve v okrajni zastop. Pa ti gospodje ne bodo delali za nas Slovence in nam v korist, ampak za-se in v svojo korist; oni za kandidate tudi ne bodo priporočali Slovencev, ali saj takih Nemcev, katerim se koža ne ježi, kedar se govori o nas Slovencih, ampak naše nasprotnike. Zato bomo morali uže sami za se skrbeti, to pa o pravem časi. Zato že denes opozarjamo vse Slovence vseh stanov, da pazijo, kaj se bode godilo; nevedne treba je podučevati, mlačne opominjati, naše narodne nasprotnike, če so predrzni in se nam usiljujejo, ostro, brez strahu in brez vse milosti zavra-

čati. Saj se imamo potegovati za preimenitne reči. Bodimo tedaj jedini in delavni!

Iz Ormoža. (Premiranje bikov) in licenciranje bode dne 28. junija 1883 ob 9. uri pred poludnem na pašniku pri pristavi ormoške grajščine; razven podpore od kmetijske družbe in deželnega odbora odločil je okrajni odbor za povzdigo živinoreje 100 fl. ter dobijo na zahtevanje tisti, ki biko priženejo, podporo iz okrajne blagajnice, če so biki licencirani ali ne, kar okrajni odbor ormoški s tem na znanje daje, da naj okrožni prvosedniki na gori imenovani den sami pridejo ali pa konči njihovi namestniki ter da naj za to skrbijo, ka bo vdeleženje od strani živinorejcev živahno, ker po deželnej postavi dne 9. jan. 1882 št. 12 morajo vsi biki, ki se pripuščajo tujei živini, biti licencirani, ter se tisti, ki bi tujei živini takove bike pripuščali, ki nemalej dopustnice (licence), kaznujejo z globo od 1 fl. do 10 fl.

Iz Vodranec. (Mnogovrstne krivice) G. Rakuša, učitelj na Holmu pri Ormoži je mlad značajan mož, izboren odgojitelj, a vendar ga je nekdo tožil, da zanemarja šolo, da v Ormoži po krčmah poje, da je preveč naroden. Tožbo je tožnik poslal c. kr. deželnemu šolskemu svetu v Gradec. V kratkem potem pridem k sv. Miklavžu in ondi mi tedanji podučitelj g. T. reče, da sem g. Rakuša jaz tožil in g. R. ondešnji trgovec je temu pritrjeval. Misli sem iz početka, da me gospoda samo dražita, ali ko še sta drugi dan ostala pri svoji trditvi, obšla me je jeza in žalost. Hoteč se o tej stvari natančneje prepričati, šel sem k g. F. bivšemu učitelju pri Svetinjah, pa mi je tudi rekel, da so vsi narodnjaki v Ormoži tega menenja, da sem jaz res sestavitelj, ker je tožba lično pisana in ker sem jaz lanskega leta g. J., župana na Holmu tožil. Istina Bog, da je preteklega leta k meni prišel dvakrat, a dvakrat poslal je svojega sina M. A. posestnik in bivši občinski svetovalec na Holmu. mi pripovedal, da ondešnji župan ni dobro naredil občinskega računa ter me prosil, da mu sestavim zoper njega tožbo zbog te nemarnosti. Misleč, da ima M. A. prav, in da je on mož pravičnik, poštena duša, prosil sem res v njegovem imenu deželni odbor v Gradci, naj se pobrine, da g. J. predstojnik na Holmu naredi iz nova občinski račun. Sem li s tem komu kako krivico storil? Ko bi bil vedel, da je mož, ki me je na to nagovoril, čuden ptič, ki rad in neprestano tožari, bi ne bil tega storil. Ne imajoč mira šel sem prašat g. učitelja, kaj je na tej stvari, in on mi je rekel, da je na tožbi videl moje lastno ime podpisano. Mežirki so se mi delali, ko sem to slišal. Nadalje rekel je g. učitelj, da je tožba datirana dne 22. januarja l. l. in dana v Središči na pošto. Jaz sem bil tega dne v Ormoži zaradi čestitke učitelju g. R., ki je bil istega

dne poročen, katero sem pustil pri organistu g. Fr. Še istega dne krenol sem iz Ormoža proti sv. Miklavžu. Na poti srečam kmeta iz Šalovec, ki je bil namenjen iti isto pot kakor jaz. Domov sem prišel stoprv drugi dan. Je li torej dokazano, da sem g. Rakuša jaz tožil? Da bi jaz kot slovenski pisatelj narodnega učitelja zbog narodnosti tožil, to bi bilo več nego pljuvati lastni materi v lice! Človek tedaj, ki je g. Rakuša tožil, je najnesramnejši grdež in slepar, in obrekovalec, ker on je g. učitelju to nagodil, da še sedaj nema v rokah dekreta, akoprem je že pred tožbo bil imenovan za definitivnega učitelja na Holmu in da zbog tega v denarnem obziru škodo trpi. Nagodil je pa tudi meni slabo, ker mi je na glavo nakopal mnogo nepotrebnih sitnosti in spravil ob dobro ime.

Božidar Flegerič.

Iz Laškega. (Sprejem cesarja na postaji laškega trga.) Na posebno prošnjo lastnika laških toplic (Kaiser Franz-Josef-Bad) se bo mudil cesarski vlak dne 11. julija malo časa tudi v omenjeni postaji. Ta postaja pa spada k občini sv. Krištofa, zategadelj je tudi le ta občina opravljena za slavnostni sprejem Cesarja na postaji potrebno preskrbeti. To pa greni nemške „purgarje“, v Laškem trgu. Kaj storiti? Pustijo nagovarjati župana občine sv. Krištofa, g. Kačiča po g. okrajnem glavarju, naj on dovoljuje gosp. županu Laškega trga tudi v imenu občine sv. Krištofa cesarja na kolo-dvoru pozdraviti. Na tak način bi se občina sv. Krištofa sama podvrgla tržanom! Gospod Kačič pa na ravnost gospodu Haas-u odgovori, da na Laški postaji železniški bode občinski zastop sv. Krištofa sam za se pozdravil presv. cesarja ter bo ta občina sama skrbela za slavnostni sprejem. Tako prav, odločnost mora biti.

Iz Celja. (Posojilnice v Istri.) Dne 3. junija se je vršil velikanski „tabor“ na Brezovici v Istri. Sprejetih je bilo več resolucij, med temi tudi ta, da se naj „posojilnica“ v Podgradu ustanovi. Omeniti je posebno, da cela dežela Istriška še niti ene posojilnice nima ter sploh nobenega narodnega denarnega zavoda. — Načelnik zveze slovenskih posojilnic, gosp. Mihael Vošnjak v Celji, je v tem smislu odposlal odboru omenjenega tabora sledeči telegram: „Zveza slovenskih posojilnic pozdravlja z veseljem tretjo točko vašega dnevnega reda, to je ustanovitev posojilnice za Podgraški okraj. S tem naj bo storjen prvi korak v važnej zadevi osnovanja narodnih denarnih zavodov: posojilnic v Istri! Odjarmiti se mora napredujoča Istra tujega denarnega sredstva ter osnovati se morajo narodni denarni zavodi: posojilnice v Trstu, Poreču, Rovinji, Piranu itd. Pripravljen sem pri ustanovitvi teh zavodov Vas podpirati v vsem, kar je mogoče.“

Iz Šmarijskega okraja (Rogovilstvo za nemški šulverein.) Neki moj sosed je pred kratkim v „Slov. gospodarji“ poročal, da v našem okraji volk — ali Wouk — straši. Nekega Kohneta, bivšega župana na Sladkej gori, je pisac Wouk v uradni sobani vlovil in ga prisilil, da podpiše polo in pristopi v šulfaraju. Po nekotikem prevdarjanji pa se je Kohne vendar le izstrelil in svoj izstop iz šulfarajna pismeno prijavil. Ta Kohnetov izstop pa Wouku in njegovim poveljnikom nikakor ni ugajal. Moral je tedaj Wouk hote ali nehote znova se odpraviti na lov. Da bode pa vspeli siguren, združi se Wouk še z „Wreschakom“, češ da jima sedaj Kohne pet ne odnese. Wreschak je vpil in Wouk lovil. Zasedila sta Kohneta v Cvekovi krčmi, vpila in udrihala po njem ter ga silila, da naj svoj prijavljeni izstop pismeno zopet prekliča in ud šulfarajnov ostane. Upliv našega vrlega narodnjaka, gostilničarja Cveka pa je nakane teh lovcev uničil. Prihodnji dan zgodaj napoti se Wreschak h Kohnetu, zasači ga še doma, vabi ga z vsemi silami zopet v pristop ter mu preti s kaznovanjem zaradi razžaljenja časti, ker se je s svojo pismeno izstopno prijavo pregrešil, če ne pristopi zopet k temu zveličavnemu šulfarajnu — in tako vjame prestrašenega Kohneta konečno vendar le zopet. Goldinarček pa, ki je po pravih vsakemu udu na leto plačevati, obljubil je Wreschak iz svojega žepa plačati. Jeli pa šulfarajnarjem Šmarijskim več mar za denar ali za gole podpise, prevdarjaj častiti bralec sam. Kohneta pa je ta novi pristop k šulfarajnu neki že zopet zgreval in pravijo da je že tudi vdrugeč izstopil. Prav tako gospod Kohne! Ne pozabite, da ste Slovenec, in da je nemški šulfarajn pravičnim terjatvam Slovencev protiven. Podpirajte raji naše domače revne šolarje, kateri vam bodo za to gotovo tudi hvalo vedeli. Tudi Šmarijskega dacarja je Wouk na limanco dobil, ker mu je pravi namen farajnov in korist, v katero se nabrani denar porabiti ima, bržčas zvito zakrival. Ko je pa ta gospod ta namen poizvedel, precej je pismeno prijavil izstop in ne bodeta ga več ne Wreschak prevpil pa ne Wouk vlovil. Več po teh diurnistih privabljenih ljudij, ki so pa pozneje svojo zmoto uvideli, je že iz šulfarajna izstopilo, in nadejati se je, da jih še tudi dosti izstopi. Tako se vedejo pisaci naši Šmarijski. Upamo, da jim vrlo spoštovani sodnik, kateri gotovo še o vsem tem nič ne ve, to marljivo delo skoraj prepove. Prihodnjič bomo poročali, kako se je po Pristavi in tam okolo lovilo in kdo da je tam lovil in kako. Ne mislite, da sta tudi tam Wouk in Wreschak sama lovila. Neki drugi gospod se je tamo okolo kakor brzozav naglo vozil, ker se je nemara od svojega tovarša bivšega telegrafista, take naglice naučil.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarske rodbine obiskovat prišla je španska kraljica na Dunaj. Črnogorski knez mudi se tudi tam in pričakuje bolgarskega kneza. Po končanih pogovorih z njim odpotuje domov v Črnogoro. — Kranjski veliki posestniki so volili liberalno — nemčurško. Zavrgli so dva narodna volilca in pustili voliti, ki ni imel pravice. Med 10 izvoljenci sta tudi Dežmann in Schrei, čeravno nimata grajščin. Ponudeno spravo so nemčurji zavrgli tudi spravedljivega grofa Thurna in grajščaka Savinšeka. Deželni zbor tega ne potrdi. Deželni poslanec Kušar je položil poslanstvo in trgovska zbornica je izvolila grofa Thurna, da pride v deželni zbor. Nemčurji pravijo, da bode grof Thurn deželni glavar, njegova volitev in Savinšekova v velikem posestvu potrjena in ona Dežmana in Schreija ovržena in tako bi deželni kranjski zbor prvokrat bil brez Dežmanovih: „Prokletih grabelj.“ Thurn bi pa zopet Kušarju prostora dal. — Sedaj je pozornost obrnjena na volitve v Goriškem in Istri. Upamo, da Slovenci in Hrvati zmagajo, kder je to le nekaj mogoče. — Na Českem pričnejo tudi kmalu voliti. Borba je uže silna. Čehi se močno veselijo novega škofa v Budejevicah, za katerega je imenovan česki rodoljub dr. Pruha. — Na Ogerskem pričela se je sodnijska obravnava z Judi, ki so deklico kristijansko v Tisza-Eszlarji za velikonočne praznike lani zaklali. — V Dalmaciji je izvoljenih v deželni zbor 31 Hrvatov in Srbov pa samo 10 Italijanov.

Vnanje države. Listi poročajo, da nameravata ruski car in carica potovati na Dunajsko in Angleško, potem Nemško in naposled obiskati cesarja Viljema v Gasteinu, kamor pride tudi naš cesar. General Črnajev našel je novo, krajšo pot iz Ruskega mimo Aralskega jezera v srednjo Azijo. — Kolonski nadškof Pauler je umrl v prognanstvu na Holandskem. — Pruska policija je zaprla 7letnega poljskega pesnika Kraševskija, češ, da je za Francoze in Ruse risal črteže nemških trdnjav, kar je zelo neverjetno. — Na Angleškem imajo čudno navado tudi otroke v teater pošiljati, nedavno je v takšnem teatru nastala gnječa, da je 180 mrtvih in 100 ranjenih otrok. — Turkom se v Albaniji slaba godi; ti so jim baje posekali 3 bataljone in 15. junija so jih Turki le s pomočjo kanonov vrgli nazaj, palo je 250 Turkov. — Francozi so pretepali Madageze in se polastili mesta Tamatave. Bodo li jednako srečni v Tonkinu, to je težko reči. Anamski cesar ima 150000 dobro orožanih mož in Kitajci se delajo, kakor da jim pojdejo na pomoč. — Italijanski minister prosi Egiptane in Angleže, naj rešijo katoliške misijonarje, katere v Sudanu trpinči krivi prerok Mahdi.